

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, vsakomur, ki ga zanima, da se vidi po pošti prejemati za vsako-odgerake dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 80 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode in čitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petite vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne, pa le v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nova narodna-gospodarstvena načela.

Od Save 30. nov. [Izv. dop.]

Uže v marsičem se je list ljubljanskih takozvanih Nemcev, za koje ima besednjak ime: renegatje, pokazal kot velik „strokovnjak“. Imeli smo priliko, videti ga kot velicega politika, ki iz misli, katere je po dunajskih listovih pokral, čuden babilonski stolp sezida, videli ga kot orjaka na kulturnem polji Slavjanov, kjer ve za vsako trohico kulturnega življenja, in kjer posebno Rusov jetra in obisti dobro pozna, videli ga kot gorostasnega stratega, ki je vlani turške vojski načrte slikal po katerih bi se morala ta ruska nevšečnost pogaziti, žalobog, da se ti turški bedaki niso po njih ravnali, občudovati smo imeli včasih v njem pedagoga, proti kateremu so vsi Pestalozzi in drugi veliki učitelji svetla prave muhe, in v listu se je zmirom kar le leskotalo esprita, ki je, kar se dovtipa dostaje, včasih solze v oči privabljal. Če ta list prav objektivno sodimo, moramo reči, da ga nij bolj šega nositelja nemške kulture na barbaričen slovanski jug, nego on, in dispozijski fond nij ne vinarja zastoj potrosil, če je temu možu pod pazduhe segal, neglede tega, da je pomoči potreben, kakor berač na cesti. Ali kakor nam je svoje zmnožnosti skoraj po vseh strokah človeških vednostij razkazival, kot narodni ekonem je do zdaj svojo luč le bolj pod mernikom imel. Dne 23. novemb. t. l. v njegovej št. 270 v uvodnem članku: „Nationale schmerzschrei“, prisvetila je tudi ta njegova luč. Brez šale: kakor fenomen na znanstvenem polji in velik nemir je prouzročila v največjih dozdanjih učenjakih na narodno-gospo-

darstvenem polji: Roscherju, Steinu, Cargu, Millu. Nij veliko besedij, — velike resnice se dajo kratko naznačiti, — glasé se: „Upeljanje nemškega jezika v slovenske šole bilo je narodno-gospodarstveno potrebno. V nemškem jeziku ima Sloven potnilist, s katerim more po celem svetu. Slovencu se mora mogoče storiti, svojo eksistenco zvanj kranjskih mej iskati in najti moči.“ — Bral sem v „Tagbl.“ uže dostikrat, da je potrebno, da Slovenec tudi nemški zna; nekaj „Tagbl.“ slave leži v tem, da je včasih tako duhovito pravil, da se mora slovensko ljudstvo nemški učiti; ali kot gospodarstveno potrebo to znanje naglaševati, ga še nijsem bral. To je menda najnovejši plod njegovih narodno-gospodarstvenih studij. Bog ve, koliko močij je mož, ki je to zapisal, tuhtal nad tem stavkom; uže ta trud je nekaj vreden; usmilimo se moža in dajmo to iztuhtano reč tudi slovenskemu ljudstvu, ki „Tagbl.“ ne beró, na znanje. Globoko, prav po Kantovem zlogu je stavek na papir Kleinmayer et Bamberg postavljen, bode treba komentara, in za ta komentar sem jaz prav sposoben, ki uže par let „Tagblattove“ globočine gruntam in žajim prepiram, če mislim, da jo je pregloboko v temen svet neumnosti zavil. — Pred vsem vzamem iz navedenega „Tgbl.“ članka še jeden stavek, glasi se: „V razširjenju nemškega jezika v slovenskih ljudskih šolah vendar ne leži težnja Slovence iznaroditi?“ Ta stavek kmalu gori navedenemu sledi, in mož je imel v gorenjem stavku vse in tudi ljudske šole na Slovenskem v čisl. Tedaj nemščina je slovenskemu ljudstvu gospodarstvena potreba, in v ljudske šole se mu mora ista v glave ubiti; potreba pa radi tega, da more Slovenec zvanj svoje do-

movine si kruha iskati. Res je, v domovini našej mrtvi tužni kras mrtvaško svoje polje po par milj na dolgo in široko razprostira, ali le par milj, druga zemlja je lepa, plodonosna, da, po večjem, če kraje „belih Kranjcev“ izvzamemo, zemlja, na kojoj lahko bogat ljud živi. Bogata je narava v slovenskej domovini, da, majhen milijonar je naša domovina mej deželami avstrijske države se svojo žitno kašto, vinsko kletjo, denarjem v rudokopih in toplicah, in da lahko trguje se svojo Adrijo, in da lahko si oddahne in veseli se svojo prekrasno naravo tu in tam. In bogato je ljudstvo v teh krajih duševno nadarjeno, uže omikan narod naš javlja veliko nadarjenost, kaj bi še le izobražen rod! Slovencu nij treba potnega lesa v roke vzeti in na Nemško se izseljevati; njegova domovina mu daje toliko kruha, da mu v normalnih razmerah nij treba stradati, da, toliko, da v veliko večje meri, nego v tujini more postati premožen. Pokažite mi, razen Češke, zemljo, ki bi v tako majhenem okviru toliko premoštva v sebi pokrivala, nego naša domovina! In katero ljudstvo bode tako neumno, da bode ven težilo iz tako lepe domovine! „Tagblatt“, ne delaj ljudstva tako neumnega, kakor si včasih ti sam, ki, če nijsi celo brez glave, menda zaradi tega naše ljudstvo tako ven sliš iz njegovega doma, da ložje svoje patrone Nemce vanj spraviš! Če izvzamemo Kočevce, ki itak nemški znajo, lahko rečemo, da komaj pol procenta Slovencev iz slovenskih mej svoj kruh išče; drugi ostajejo doma in prav imajo, če tudi tu mislečemu rojaku nij vse prav po godi, in še nij stanje večje omike tu. Zaradi tega pol odstotka, in vzemimo deset odstotkov, (in v

Listek.

Karanfilj s pesnikovega groba.

Spisal A. Šenca, prevel Janez Naglič.

(Dalje.)

— „Joj,“ nasmeje se deklé, „kako Albert lepo nemški pridiga, škoda da ne gre za fajmoštra v Kočevje!“

Alberta je to se ve da strašno razjezilo.

— „Škoda, da je tako lepa deklé personificirana proza,“ reče mi na to, a jaz odgovorim:

— „Brate moj! Ta proza ima v sebi več prave poezije, kakor tvoj patos.“

Nekega večera sedeli smo v vrtu, gospodar, gospodarica, Neža, Albert in jaz. Bila je ravno lepa mesečina. Zlata svetloba prodirala je skozi trsovo listje utice, kjer smo sedeli za dolgo mizo. Nikedar ne bodem pozabil tega, Albert je bil nenavadno resen, ljut, ter

je nekako srdito odbijal dim svoje smotke proti mesecu. Molčali smo.

— „Kaj je Albert?“ vpraša smeje se gospodarica, „ti ne ješ, ne piješ, a kako silno pušiš, kakor da bi bil ljut.“

— „Nič hudega, tetka,“ odgovori Albert.

— „Nič ne prikrivaj,“ reče Neža nekoliko razdražena, „na mene se srdiš, je li?“

— „Zakaj vendar?“ nasmehe se gospodar.

— „Tako le je bilo,“ reče Neža jasnim glasom, in oko se jej zažari; „v jutro sem prišla v vrt, da natrgam povrtnice za obed. Na jedenkrat začujem neko pridigo. Skrijem se za grm, pogledam. Bože moj! Kaj vidim! Ta gospod Hrvat leži v travi na trebuhu, ter puši, a Albert sedi, vrti glavo, oči, maha z rokama, vzdihuje, ter govori nekake švabske litanije. Zadrževala sem se, ali zastoj, zasmejala sem se na glas, ter rekla Albertu, da bi bil dober za fajmoštra v Kočevju. Je li tako gospod Hrvat?“ obine se dekle plamenim licem k meni.

— „Da,“ odgovorim.

— „Ti si se norčevala z menoj, ti si me razžalila,“ odreže se Albert.

— „Nijsem ne, Albert,“ reče dobrodušno deklé; „a ako sem te nehote razžalila, podaj mi roko, oprosti! Nijsem mislila hudega. Kaj hočeš? Mi smo tu slovenski ljudje, priprosta kri, mi te gospodske nemščine ne razumemo. A ko si tako kričal in mahal, ko si nerazumljive besede govoril, kakor duhoven svoj „dominus vobiscum“, bil si res smešen, oprosti, zelo smešen. In nijsem se mogla smeha vzdržati, nijsem, srce mi nij dalo.“

— „No, da,“ puhne Albert svoj dim, „ti ne znaš družega, kot slovenski, ti ne veš, kaj je poezija.“

Zarudivši skoči deklé na noge, pohiti v sobo, ter se vrne z malo knjižico.

— „Jaz ne vem, kaj je poezija?“ reče Neža razdraženim glasom, „ná, čitajte,“ reče, podavši mi odprto knjižico, „čitajte vi gospod Hrvat, jaz znam to knjigo na pamet od prve

sledajem sem jako radodaren, ker tu prese-
zam celo ljubljanskega „Tagblatt“ štatistiko,
ki v tujini za kruhom hodi, bi se moralo
celo ljudstvo nemški učiti; tako pravi na-
rodno-gospodarstvena maksima našega nem-
škutarskega učenjaka. — Dejanje je, da slo-
vensko ljudstvo po svojej velikej večini nij
Ahasverske nravi, doma ostaje. Glede te ve-
like večine ljudstva tedaj navedene potrebe
nij. Če bi „Tagblatt“ slovenski pisal, mislil
bi, da se je stavec zmotil, ki je mesto ne-
rodno-gospodarstvena, stavil narodno
gospodarstvena potreba. — „Tagblatt“, to je
tako jasno, kakor le kaj; sramota je za nas
in vas, da je o takem predmetu mej nami
količkaj razgovora; majheni fantki v prvi
šoli morejo uvideti, da je ta tvoja „narodno-
gospodarstvena potreba“ vse drugo, nego res
nična.

Jaz se denes le tvoje motivacije te na-
rodno-gospodarstvene potrebe držim; če bi
razen izseljevanja, iskanja kruha v tujini še
rekel, da je ljudstvu tudi doma treba znanja
nemškega jezika, bi ti tudi to zavrnil; ali
dokler tega ne storiš, čakam; morebiti prideš
jedenkrat s to motivacijo svoje potrebe na
svitlo, kar me bo jako veselilo, ker rad bi te
tudi tam opozorjeval, da si pregloboko misliš.

Narodno-gospodarstvene literature tedaj
nijiš se svojo drzno iznajdbo obogatel; nazaj
tedaj s to lučjo pod škaf, to še tleča trska nij!

Ti Tagblatt v tem članku od 23. novem-
bra dalje praviš s tisto sapo; „V gojitvi nem-
škega jezika je vezilo, katero Slovence na
njegovo veliko domačijo, Avstrijo veže.“ Mož,
na te besede jaz strupa ne vzamem! Sicer,
si te besede trezen pisal? V časih, če zgolj
ne obupam nad tvojimi možgani, mislim, da
tako neumnost tudi Tagblattovec ne premore
v normalnem stanju in razpoložji. — Slovenci,
zdaj veste, da ste le tedaj avstrijski dr-
žavlani, ako nemški jezik gojite in sicer,
tudi v ljudskih šolah! Bluntschli, državopravni
učenjaki še živi, ta bi se močno za lase zgra-
bil, ko bi to drzno definicijo državljanov
slišal, uže mrtvi državopravniki pa bi se pet-
krat v grobih zasukali. „Tagblatt“, pameten
bodi, ne bodi tako drzen; če si tudi „verfas-
sungstreu, liberal, in deutsches Lager, Deutsch-
thum“ na Kranjskem, vendar logiko le malo
rešpektiraj! Slobodno ti je sicer, da ne um-
nosti uganjaš, pa ker nemaš na čelu lista za-
pisano da si „verfassungstreues Witzblatt“,

je le treba; da bolj resne stvari jemlješ! —
Čebelarji imajo panje sé stekleno steno, da
se delo bučelj lahko opazuje; jaz bi pa rad
vedel, da imaš ti mož, ki tako pišeš, kako
stekleno stran na gorenjej glavi, kaj rad bi
opazoval, kako kaj tvoji možgani plešejo nem-
ški valčik. — S—c.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. decembra

Budgetni odsek avstrijske delegacije
je sprejel po živahnej debati nasvet Herbstov,
naj se ne prehaja v obravnavanje
predloge o kreditu za okupacijo za leto
1879, nego naj samo za potrebe naše vojske,
ki stoji v Bosni in Hercegovini, dovoli kot
izredna potrebščina za vojsko za zdaj
15 milijonov. Če bode več trebalo, naj pa
vlada po ustavnem potu dovoljenja prosi.

Odsek je potem budget za vnanje zadeve
pretresaval. Andrassy se je pritoževal, da je
Schaupovo poročilo cel obtožni spis in
prava nezaupnica njegovej vladi. Poro-
čilo se je pa vendar nazadnje z 12 glasi proti
6 sprejelo. — Denes je skupna seja avstrijske
delegacije.

Državni zbor bode — kakor stara
„Presse“ trdi — sklican 10. decembra.

Iz Dubrovnika se telegrafira: Fml. Jo-
vanović je bil telegrafično na Dunaj po-
klican in se je denes (1. dec.) odpeljal v Trst.
— Kaj mu hoté? Zopet kaka magjarska in-
triga li?

Dne 1. decembra naznanil se je v Sa-
rajevem armadni ukaz, v katerem se je
baron Filipovič od armade poslovil, in povelj-
ništvo armade v Bosni in Hercegovini oddal
vojevodu Württembškemu. Osobno poslovili so
se ob 11. uri dopoldne vsi oficirji in urad-
niki v Sarajevu od barona Filipoviča na
dvorišču njegovega konaka. V svojem nagovoru
poudarjal je baron Filipovič posebne zasluge
armade, spominjal se cesarskih priznanj, ka-
tera je cela armada prejela, kakor tudi po-
samezniki, in je dejal, da je ponosen na to,
da je vodil tako armado. Po pravici, rekel
je, čuti se vsak, hvala našim vspehom, vzvi-
šenega in samosvestnega. Samosvest plemenita
vodila bode v bodočnosti k najslavnejšim čin-
nom; a ta samosvest pa tudi lahko škoduje,
če se spridi v žensko nečimernost. Plemenita
samosvest ne miruje, nego dela tudi po do-
vršenem delu. On upa, da si bode druga
armada plemenito samosvest ohranila. Njega za-
nima najsrčneje njena, kakor vsacega posamnega
osoda. Na ta ogovor odgovoril je vojevoda
Württembški, slavil Filipoviča slavna dela, in
sklene svoj govor s „živio“ klicem Filipoviču.
Na večer svirala je godba treh vojaških godb,
in je bil grad razsvitljen z bengaličkim ognjem.

Vnanje države.

Dobro poročilo iz vojske v Afgan-
istanu. Angleži so bili tepeni. Naj-
novejši telegram se glasi: „Lahore 1. dec.:
Angleški vojni oddelek za prevoz živeža je bil
v Kybersko sotesko nazaj vržen. Jedno
pleme gorskega afganistanskega prebivalstva
je napadlo angleški oddelek postavljen za
opazovanje v Kyber soteski. Oddelek Robertov
našel je Privar-sotesko od Afgancev za-
sedeno.

Gladstone, vodja angleške opozicije, je
govoril, kakor se z Angleškega poročila, v Green-
wichu. V tem govoru je on poudarjal, da kra-
ljica in ministri niso jedno in isto, ter se more
mei njimi razločevati. Kraljica naj bode uzor
podložnikom, njena zvestost ustavi se mora
priznati. A ministrom mora on očitati, da par-
lamentu oni niso ničesa predložili, kar se
tiče uže več let živega vprašanja afganistan-
skega in poslanja v Kabul. Voja z Afgani-
stanom se je napovedala, invazija pričela, ne
da bi bil parlament preje skupaj poklican.
Parlament, prej svetovalec narodu, podobem
je zdaj francoskemu parlamentu leta 1789.
Proti trditvi, da vlado podpira parlament,
ugovarja Gladstone s tem, da parlament nema
pravice odreči se svojej parlamentnej s v o b d i.
Glede orijentnega vprašanja je Gladstone do-
kazal, da so konservativci nekako prija-
telji Rusiji, kajti njih politika oddala je Ru-
siji zopet Dunav in Kars. Denar, ki se troši
za afgansko vojsko, izdaje se v sramoto
Angleške. Nadalje kazal je Gladstone na ve-
liko odgovornost, katero je Angleška
prevzela s to vojsko, ter oporekava trditev v
Cranbrookovej spomenici, da je hotela libe-
ralna vlada l. 1873 odložiti sklenitev katere
pogodbe. Koncem je govornik pretresaval na-
tanko vsa pisma, ki so se objavila o afganskem
vprašanju, ter je dejal, da je vojna z Afgani-
stanom nepravilna, ki bo imela v svojih posled-
icah same krivice, pa tudi lahko razru-
šenje indijske države.

Dopisi.

Iz Celja 30. nov. [Izv. dop.] Odkar
so volitve minole in razstava nehala, nij tukaj
v javnem življenju nič zanimivega. Tedaj se
moremo le na notranje, domače društveno živ-
ljenje ozirati, če hočemo s čem o naših raz-
merah govoriti. Kako pa je z društvenim
življenjem v Celju? To je tako-le: Nemci imajo
svojo kazino, Slovenci pa svojo čitalnico. Da
je v kazini večidel vse prazno in dolgočasno,
o tem tožijo najbolj kazinarji, ali te pritožbe
nas ne ganejo toliko, pač pa nas žalosti to,
da se čitalničarjem veliko bolje ne godi. Ne-
kdaj je naša čitalnica po širokem slovela za-
rad živahnega življenja in ličnih zabav, katere

do zadnje besede. Recite vi, je-li vem, kaj je
poezija!

Vzamem knjigo, ter prečitam Albertu
glasno naslov:

— „Poezije doktorja Franceta Preširna.
V Ljubljani. Pri A. Giontiniju 1847.

Albert in jaz zamolčiva. On se je sramo-
val, a jaz pogledam v čudno deklé, ki je po-
nosno stala pred nama.

— „To,“ reče dekle, položivši roko na
srce, „to razumem, to čutim, za tvoje nemške
litanije ne maram.“

— „No, Neža, ker znaš to na pamet,
pa zapoj katero Preširnova,“ nasmehne se go-
spodarica.

— „Zakaj ne,“ odgovori Neža prosto-
dušno, „čravno se Albert srdi,“ in jasnim,
milim, skladnim glasom zapela je pesnico:

Luna sije,
Kladvo bije,
Trudne pozne ure že;
Prej neznane,

Srčno rano
Meni spati ne puste.

Okoli se je Neži čudovito žarilo, prsa so
se jej dvigala, jaz sem jo gledal, gledal, ter
rekel Albertu:

— „Brate moj, to podnebje nij za Schil-
lerja.“

Od onega dne bil je moj Albert čudno
zamišljen. Duša se mi je od strahu pretresla,
zapazil sem zopet v njegovih črtah melanho-
lijo Lenauovega Fausta. Ne vem, kaj se je
godilo na dnu njegove sentimentalne duše,
no, vsakako se je pripravljaj nekakov drama-
tičen obrat, kojemu je bila povod Preširnova
serenada o mesečini. Čravno je ta psihološka
uganjka jako zanimiva, in morebiti tudi raz-
umljiva bila, je vendar nijsem imel časa reše-
vati, ker so se tudi v mojem srcu mešali ob-
čutki kakor „infuzorije“ v kapljici vode. Ne-
prenehoma bil mi je pred očmi nenadejani
„clair-obscur“ poslednje noči. Sanjal sem celo
o tem. Videl sem fine črte deviškega telesa

kot črno silhoueto, a za njo jasno mesetino,
odsevajočo na trsevem listju, — zdaj sem
zopet videl fini profil, iskre nočne svetlobe v
njemem očesu — in zopet sem poslušal Pre-
širnova pesen, — bilo mi je, ko da mi srce
bije o prsa, ko da kladvo v zvniku starinske
cerkve javlja polnoči, — a v tej tajnej čarob-
nej dobi zažari se dekle v čudnej svetlobi,
kakor vila, in vsi slavci po rožnem grmovju,
po zelenih logih zapojejo za devojk v sladke,
omamljiv glas: „Luna sije, kladvo bije“. Srce
je bilo tužno, srce je bilo težko, srcu je bilo
milo, srce se je topilo ko sneg o poletnem
solcu. V šoli sem bil čul, da so stari Slav-
jani imeli vile. Od one noči sem veroval, da
se nahajajo vile še dandenes, če tudi nijso
zlatolase. Nu, Albertu nijsem pregovoril bese-
dice, da verujem v vile, da sem čul, kako
slavci o polnoči pojo, ter ga tudi nijsem
vprašal, zakaj se dim njegove smodke tako
melanholično vije po tleh.

(Dalje prih.)

je svojim udom in drugim doma in drugod pripravljala, zdaj je pa vse bolj mlačno in mrtvo. Odkod ta mlačnost, katera kazinarje in čitalničarje jednako tare? Nekaj je krivo splošno pomanjkanje denarja, nekaj pomanjkljivi pojmi o koristi društvenega življenja, nekaj splošne človeške slabosti, katere se posebno v občutljivosti kažejo, nekaj nevednost sama, nekaj samopašnost, skopost, in druge jednake napake.

Če se pomisli, da so čitalnice narodno ognjišče, pri katerem se slovensko srce ogreva, slovenska zavednost budi, širi in krepi, ne moremo razumeti tega, da se tudi tisti, ki se narodnjakom prištevajo, čitalnice tako skrbno izogibljujejo. Pravemu narodnjaku ne zadostuje samo, da plača mesečnino v dokaz svoje narodnosti, marveč da se tudi dejansko potruži za narodno življenje v društvu. Človeške slabosti in druge malenkostne napake posameznih članov, kakor se v večjih društvih v manjši ali večji meri vedno nahajajo, ga vendar ne morejo od društvenega življenja odvracati, če je drugače pameten in potrpežljiv človek. Potrpljenje mora pa vsakdo imeti, kdor z ljudmi občuje. Kdor je narodnjak, naj pokaže to po svojem dejanji, ne pa samo po besedah.

Pri vseh teh pomanjkljivostih in slabostih, katere si delavni narodnjaki po neutrudljivi marljivosti odpraviti in narodno zavednost širiti prizadevajo, je pa življenje v čitalnici vendar še mnogo bolj živahno in prijetno, kot v nemškeji kazini, kakor se iz sledečega vidi:

Dne 6. oktobra t. l. je bila jako obiskovana veselica s petjem in plesom. 24 pevcev je občinstvo s tako lepimi pesmami, in tako ubranimi glasovi razveseljevalo, da bode ta veselica še dolgo vsakemu v prijetnem spominu ostala. 19. okt. je obhajala čitalnica nežno veselico na čast svojemu ljubljensmu predsedniku, ki se je srečno iz Bosne povrnil. 10. novembra se je udeležila po deputaciji odbornikov in pevskega zbora lepe Trstenjakove štiridesetletne slovesnosti na Ponikvi. 17. novembra je imela občni zbor, v katerem so se gospodje dr. Štefan Kočevar, kanonik Anton Žuža, in župnik Davorin Trstenjak zaradi njihovih premnogih zaslug za slovenski narod z velikim navdušenjem jednoglasno za častne ude izvolili. Ker je g. dr. Bleiweis uže od leta 1862 častni ud celjske čitalnice, so se njegove velike zasluge za blagor celega slovenskega naroda slavile, ter se sklenilo, da se mu po predsedniku, in dveh udih ob priliki njegove sedemdesetletne slovesnosti visoko spoštovanje in čestitanje od čitalnice izreče, kar se je 19. nov. tudi zgodilo. Dne 22. nov. so razveseljevali vukovarski tamburaši čitalničarje s svojo lepo ubrano godbo. Posebno so se pa dopadle hrvatske in slovenske narodne pesni, katere so po dovršenem programu igrali in popevali. Le škoda, da niso bili čitalnični prostori tako polni, kakor je bilo pričakovati. Vendar so bili tamburaši in navzočni čitalničarji popolnem zadovoljni. Več se ne more zahtevati. Dne 15. decembra ob 6. uri zvečer bo pa letni občni zbor, pri katerem govori predsednik, tajnik poroča o društvenem delovanju, blagajnik o računih, in knjižničar o stanju knjižnice. Na to sledi obravnava o spremembi društvenih pravil, volitev novega odbora, in na zadnje predlogi posameznih udov.

Vrhu tega je pa vsako sredo „tibi večer“, katerega se redno polovico več dam kot gospodov udeležuje, kar se gospodom, posebno mlajšim ne more za dobro šteti.

Domače stvari.

— („Národní dom“ v Ljubljani.) Silna potreba zidanja „národnega doma“, v katerem bi se združila razna narodna društva v Ljubljani, in kjer bi se na širje in dostojnejši podlogi narodno in socialno javno življenje razvijati moglo, čuti se zdaj posebno vedno bolj. Zatorej so se v tem oziru v tukajšnjih narodnih krogih resni razgovori zopet začeli, in je vse upanje, da bodo srečnejši uspehi imeli, nego prejšnje čase, ko je ta misel v razgovore prihajala, a ne dovršila se.

— (Iz Cerknice) se nam 1. decembra piše, da je tam voda v jezeru toliko narastla, da je nastop vode proti zapadni strani komaj streljaj daleč od okrajne ceste proti Rakeku. Jezerska vas in cele planjave obsejanih in neobsejanih njiv je vse zalito. Voda je uže večja, kakor je bila pri veliki povodnji leta 1851., in še vedno večja prihaja. Ljudje in živina prebivajo v pododranih prostorih. Vlažnost in vedno pluskanje po vodi bode skoro gotovo urok kake bolezni. Vlada bode morala na to kaj pozorna biti, in ker se je o tem žalostnem stanju vodja okrajnega glavarstva g. Hočevar, kateremu so tukajšnje razmere do pitice znane, sam prepričal, upamo, da bode pomoč revežem kmalu došla.

— (Kporočilu ozadnejšej mestnega zbora) dodajemo, kar je bilo v zadnji po naključju izpuščeno, da je Dežmanovim sofizmom, s katerimi je pobijal nujnost predloga o imenovanju Filipovića za častnega meščana — odgovarjal tudi odbornik g. Horak, naglaševaje, da je bil v prejšnjih časih uže več kot pri kacic 6 enacij imenovanjih, a nij ni koli taci pomislekov bilo.

— (Iz seje kranjskega deželnega odbora 29. novembra.) Ena izpraznena deželna štipendija za sprejem v deželno vinogradno in sadjerejsko šolo na Slapu oddana je bila Davidu Modicu iz Sódrašice. Predlogom dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov se je pritrnilo, da se definitivno potrdi Ignacij Vencajz v nadučiteljski službi na ljudske šoli pri sv. Križu pri Turnu, France Kaliger v učiteljski službi v Toplicah, Jakob Gostiša v učiteljski službi v Trebnjem, in France Šetina v učiteljski službi v Črnomlju. Od deželne cesar Franc Jožefove ustanove se je dovolilo za l. 1878. obrtniškimi nadaljevalnim šolam a) v Ljubljani 400 gld., b) v Novem mestu 130 gld. in c) v Kočevji 70 gld. podpore; — za leto 1879. se je pa obrtniške nadaljevalne šole novomeške pogojno obljubilo 300 gld. podpore iz deželnega zaklada. — Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrnil, da se v 2. in 3. razredu ljudske šole v Žiréh vpelje podučevanje nemškega jezika. (!) Občina Dole v litijemskem okraju se je odkazala krajnemu ranocelniku mokronoškem, da bo v tej občini koze cepil. — V občinah Velika dolina in Predaslje se vpeljejo občinske takse.

— (Tat v kuti.) Obsojen je bil predvčeranjem od porotnikov v Ljubljani trapist Jože Kocman zaradi hudodelstva tatvine na 14 mesecev teške ječe, poostrene z enim postom vsaki mesec. Natančneje poročilo še priobčimo.

— (Požar) Piše se nam iz Poljanske doline na Gorenjskem 30. nov.: Pretečeno noč proti jutri je pogorel kozolec posestniku po domače Hrovata v Gorenjej vasi. Sodi se, da je požig, gotovega se nič ne ve. — Vreme je

jako neugodno in osobito velika moča, katera napravlja razne vsaje, ki mnogo škodijo posestnikom.

— (Pod naslovom „Bleiweisovi dani“) piše tržaško glasilo za Istro „Naša Sloga“ to; „Pokazalo se je opeta ovih danah, da naša stvar živi i da napreduje. Kad se srca i misli slože, kao što su ove dane u Ljubljani složena bila, onda nam se kao iz daleka pokazuje nov neki život narodnji, i mi naziremo dan jedinstva našega. Bleiweisova svečanost dala je priliku, te se je opeta pokazalo, da nismo ni maleni ni ubogi, kad nas je samo volja biti veliki i bogati... Srdačan doček, prijateljski razstanak u Ljubljani, pokazase ovom prilikom jače, nego igda prije, da su Hrvati Slovenac dva imena, a svejedni ljudi, da te jedne ljude valja složiti; a početak najbolji biti će jedinstvo u jeziku hrvatskom. To su dobro shvatili Dalmatinci, njihove čestitke sve su po tom složene!“

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 25. novembra.

(Hudodelstvo veleizdaje.)

(Konec.)

Priča policaj Šak pripoveduje, kako je na zahtevanje Saulitovo zatožence záprl. Drugi dan je srečal dva delavca, katera sta mu rekla, da je uže prav, da so zatožene zaprli in da bodo kaznovani, kajti ona dva sta videla, kako so lepili veleizdajske plakate. Ko jih Šak pozove, naj povedo svoji imeni, da bosta pri sodnji za priči, to odločno odbijata, kajti pravita, to nij nič z poštenim spričevanjem pri Lahonih; prej ko se človek zavé, pa ima zavratno nož v telesu. Pozneje se policaju nij več posrečilo zaslediti ta dva delavca.

Priča policaj, Belog iz Kanala doma, izpoveduje slovenski in pravi, da so bili zatoženi, ko so jih prijeli, blede kot zid, in da so se tresli kot šiba na vodi.

Priča policijski komisar Meglioranzi je ravno četrt ure prej, ko so zatožence zaprli, šel s patrolo po Aquedotto pa nij ničesa zaznil. Preiskoval je tudi stanovanja zatožencev in našel pri Meneghiniju nekoliko zapiskov o Garibaldiju.

Priča Giacomo Cotič je videl, da so šli trije zatoženci ob istem času, ko so se lepili plakati, proti rotundi, kajti sedel je na klopi. Pobral je tudi en plakat, katerega je pokazal natakarcema Pliberšku in Capelaniju in rekel njima, ko sta ga vprašala zakaj so zatoženci od policije prijeli, da je videl, kako so lepili te veleizdajske plakate. Denes pa priča Cotič to taji in pravi, da je le rekel, da misli, da so lepili. Pliberšek pa in Capelani mu odločno v obraz potrdita, da je njima povedal, da je to videl, in Capelani mu še pove, da se lahko ve, zakaj zdaj drugače govori, kot preje in zakaj da v obče neče resnice povedati.

Prebere se zdaj mnogo aktov, mej njimi dopis policijske direkcije v Trstu, kateri pove, da odkar se je ustanovil v Trstu italijanski konzulat, dela stranka italijanisimov neprenehoma škandale, in porablja zato najraje tisti dan, ko se v Italiji praznuje praznik podeljenja ustave (statuto). O zatožencih pravi policija, da so navdušeni italijanissimi, o Meneghiniju pa da je fanatičen. Kavarna del Corso, kjer so bili zatoženci natakarcji, pravi policija, je zbirališče mladih italijanisimov.

Prebere se potem proklamacija v italijanskem in nemškem jeziku, ki na najnesramnejši način zahteva, da se naj odtrga Trst in Istria

od Avstrije, naj bode uže z lepo ali z grdo. — Zatoženci se delajo jako nedolžni, ko jih predsednik vpraša ali razumejo proklamacijo, oni nečejo ničesa vedeti, ko jih državni pravdnik vpraša, kje je tržaška okolica. Ko se je prebralo še mnogo pisem, proglašajo prvosednik da je dokazilno obravnavanje končano.

Porotnikom stavi sodnija za vsacega za toženca jedno glavno vprašanje, ki meri na to, ali so zatoženci krivi hudodelstva veleizdaje. Zagovornik dr. Moše predlaga, naj se stavi še za vsacega zatoženca tudi jedno dodatno (eventualno) vprašanje, namreč, ali so se krivi storili motenja javnega miru in reda, kateremu nasvetu sodnija pritrdi.

Državni pravdnik, baron Neugebauer iz Gradca, v jako obširnem, in res izvrstnem govoru razvija zatožbo. On pravi, da si šteje v čast, denašnje zatožence tožiti. Take pravde da se imenujejo politične, pa da niso, kajti, kakor se ne sme posamezniku jemati kaj po sili, kar je njegovo, in kakor je to rop, če se stori, isto tako ne sme se trgati jeden del od skupine države. Postava mora varovati posameznika, a ona mora še bolj državo. Državni pravdnik potem opisuje delovanje stranke italijanizimov, katero se podpira po znanej strahopetnosti italijanskega naroda, ki je le pripravljen zavratno koga umoriti; on popisuje italijansko v proklamaciji naglašeno svobodo, ki se izraža v tem, da hočejo ustavnega svojega kralja z dinamitom v zrak razpršiti; italijanski ideal so petarde, ki na vseh straneh pokajo. Končno nasvetuje, naj porotniki postavi in pravici priznanje izrekó s tem, da na stavljeno sebi vprašanje odgovore odločno „da“.

Zagovornik dr. Moše pravi, da vsak Avstrijec se z gnjusom obrača od tega, kar počenjajo italijanizimi. Da bi bil pa plakat vznemirjal tržaško prebivalstvo, to ni istina, kajti proužročil je ravno nasprotno. Na rojstveni god presvitlega cesarja lesketala so se obale Adrije v krasnem svitu velikanskih kresov, ki so oznanjevali zvestobo prebivalstva do svojega cesarja, in isto tako je bil mnogo-brojno obiskani tabor v Dolini javni protest slovanskega prebivalstva proti rogoviljenju kake peščice italijanizimov. Zagovornik potem izraža misel, da so zatoženci politično nezmožni in nevedne osebe, in da, če so lepili res proklamacije, kar pa nikakor ni dobro dokazano, niso storili zločinstva veleizdaje, nego le motenje javnega miru in reda.

Ko je dr. Moše še jako natanko dokazoval kako malo verjetne so izjave priče Saulija, izraža upanje, da bodo porotniki kot svobodni možje sodili o krivdi zatožencev, brez ozir na to, ali so Italijani ali kake druge narodnosti.

Porotniki so glavno vprašanje: ali so zatoženi krivi hudodelstva veleizdaje, z 10 proti 2 glasom zanikali ali odbili; dodatnemu vprašanju pa, ali so krivi zločinstva motenja javnega miru in reda, z 9 proti 3 glasom pritrdili. Vsled tega je sodnija obsodila-Meneghinija na 18 Rezinija in Binderja pa vsacega na 14 mesecev teške ječe poostrene s postom vsak mesec, in da imajo plačati sodnijske stroške. Po dostanej kazni so iz vseh avstrijskih dežel izpodeni, ker so laški podložniki.

Tuji.

1. decembra:

Pri **Maliču:** Dr. Pfeifer iz Dunaja. — Weil iz Prage. — Oven iz Radovljice.

Pri **Slonu:** Czehab, Chinell iz Brna. — Zadeš iz Dunaja. — Dr. Mensinger iz Kranja. — Podboj iz Ljubljane. — Hiller iz Dunaja.

Pri **bavarskem dvoru:** Skok iz Mengša. — Pavlin iz Gradca.

Dunajska borza 3 decembra.

(izvirno telegrafsko poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61	gld.	15
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	"	33
Zlata rent . . .	71	"	90
1860 drž. posojilo . . .	112	"	70
Akcije narodne banke . . .	786	"	—
Kreditne akcije . . .	229	"	25
London . . .	116	"	30
Napol . . .	9	"	30 1/2
C. kr. cekini . . .	5	"	56
Srebro . . .	100	"	—
Državne marke . . .	57	"	90

Za sv. Miklavža in za božič

priporoča (404-3)

Rudolf Kirbisch,

konditor na kongresnem trgu v Ljubljani, svojo veliko zalogo bonbona, bonbonier, naj-finejših sladice, krljaka (Kletzenbrod), mandolatov, sadja v lepih koških, in sto drugih stvari. Vanjska naročila se točno izvršujó.

Droži (Presshefe)

najboljše se zmirom dobivajo sveže v trgovini z železom Albina Sličerja, (401-3) na dunajski cesti št. 9.

Wir empfehlen geschäftl. als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel

Wagendecken (Plachen), Belleinlagen, Zellstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne

in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. u. k. Kriegsmaterials, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Lekarna „pri sv. Leopoldu“ na Dunaji,

Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

FILIPA NEUSTEINA,

(390 - 3)

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto pravih zdravilnih in toaletnih sredstev, ki so se vselej kot izvrstna izkazala in gotovo ozdravila. Tisoč spričeval je potrjujejo.

P. n. občinstvo se prosi, da samo one specialitete za prave sprejema, ki so z našo firmo zaznamovane.

Neusteinove posladkorjene pile sv.

Elizabetha za čiščenje krvi lahko odganja, čistijo kri, in niso škodljive; dobre posebno pri boleznih v spodnjih organih, žilici, boleznih prsnih organov, kože in oči, otrok in žensk; odpravijo zapreje, pravi vir največ boleznij. Ta pila je najboljši in najcenejši izdelek te bice. 1 valar, 8 škatljic, a 120 pilami, stane 1 gld., posamezne škatljice 15 kr.

Odlikovane so te pile z jako častečim spričevalom dvornega svetovalec prof. Pitha. Izvrstno zdravilo za ozeblino. **Beaume' Girome,** 60 kr.

Brownova pomada, najizvrstnejše sredstvo za ohranjenje in barvanje las, daje lasem prvotno barvo. Velik lonček stane 2 gld., majhen 1 gld.

Dr. Callmanna lasno barvilo, popolnem neškodno, da osivelemu lasu vsako barvo (črno, rufavo, rumeno). 3 gld.

Orientalni prah za dame, dá koži gladkost, finost in mehkost, (belo ali roza), a 1 gld. in a 50 kr.

Albuminat od železa, najuspešnejše zdravilo, bledicnim, rekonvalescentom in bolnim na živcih itd.; uže čez malo dni se čuti, kako albuminat od železa vpliva. 1 gld. 50 kr.

Elektro-motorični vratni trak, za tobenje otrok, najboljši uspeh 1 gld. 50 kr.

El Benito, jedino dobro sredstvo proti izpadanju las in odpravljenju luskin. 1 gld. 80 kr.

Dr. Fremonta prerodilni likér, najboljše in svežilo. 2 gld.

Prsne cigarete iz smrekovih igel,

najboljše sredstvo zoper naduho. 25 kosov 1 gld.

Dr. Schmittovi guaco-izdelki

- Guaco - prilepek** zoper raka, gnjilobo ran. 3 gld.
- Guaco - tinktura** zoper vse hudo kvarjenje krvi, prehlajenje v želodec itd. Gld. 1.50, 2.50, 4.-
- Guaco - mazilo,** katero vse bolečine odpravi, pravi, ako se z njim namaže. 3 gld.
- Guaco - esenca** zoper gnjilobo in bolečine v zobeh. 1 gld. 50 kr.

Aromatičen duh zoper trganje po udih, priporočen vsem, ki imajo putiko ali revmatizem. 70 kr.

Hallerjeve jodne pastile nadomeščajo popolnem kito v o salo. Te jodne pastile ozdravijo bramorje, zastarelo siphilis, bolečine v glavi, žlezah in na očeh. 1 skrinjica 60 kr.

Injection Cadelle, ozdravi jako naglo vsak mehurni katar (triper ali beli tok) brez slabih nasledkov. 1 gld. 60 kr.

Gušni duh, najboljše sredstvo proti guši (krofu). 70 kr.

Umeteljniški sok, iz najboljših švicarskih plavinskih zelišč; olajša takoj vsak kašelj in prsno bolezen. 70 kr.

Kumys, najboljše sredstvo zoper slabo prebavljenost, drisko, pončavanje močij, sluhševanju in sušici. Cena jedne sklenici 80 kr.

Menthin, najboljše zdravilo za želodec, potolaži krč, se rabi tudi kot zobna tinktura in ustna voda. 50 kr.

Margaritte - bonboni zoper kašelj, 30 kr.

Oreillon, dobro zoper vse ušesne bolezni, proti gluhosti, šumenju itd. 70 kr.

Odontin zobna pasta, naredi najčrnejšo zobno bele ko biser. 70 kr.

Po - ho, iz Kine prinesen, olajša takoj najhujšo migreno in bolečine v glavi. 1 gld.

Dr. Bayerja pravi pulherin je najboljše sredstvo zoper šinje, daje koži liljno in rožno barvo. a 1 gld. 50 kr. in a 80 kr.

Royerjevo hemeroidno mazilo, tem priporočeno, katere hemeroidi nadlegujejo. 1 gld. 60 kr.

Salycil - antisuitin, proti sitnemu potenju rok in nog. a 50 kr.

Salycilno milo, najboljše in najcenejše milo. 25 kr.

Schrierove zobne pile, za volje zobe najboljše zdravilo. 25 kr.

Storax - Crème, čudovito pomaga pri vseh kožnih boleznih. 80 kr.

Wlinsi - papir, proti nahodu, prsnemu kataru, prehlajenju v vratu in hripi. 1 gld. 20 kr.

Dr. Haiderjev zobni prah, 35 kr.

Vedno v zalogi je: **Kondensirano švicarsko mleko** a 55 kr. **Nestlejeva otročja moka** a 90 kr. **Dr. Golijev jedilni prah** a 84 kr. **Poppova anaterinina ustna voda** a 1 gld. 40 kr. **Liebigov mesni ekstrakt** jeden četrt funta 80 kr. **Dr. Pfeiffermannova zobna pasta** a 1 gld. 25 kr. **Poltova rescedna pomada** a 1 gld. 50 kr.

Veliko skladišče **parfemerij, mila, pomad** itd. prvih pariških firm. — **Čokolade** francoske kolonije od 60 kr. do 3 gld. funt. — **Pravi ruski čaj** a 1 gld. jeden četrt funta. — Skladišče vsakojakih **instrumentov** za zdravljenje, kakor **samoklistiri, brizgalnice, bandaže** itd. jako ceno. — Velika zaloga **zobnih krtalic, smink** in drugih **toaletnih rečij.** — Priporočamo p. n. občinstvu **zdravila v posladkorjenej obliki,** kakor kinin, kopaiva, doverski prah, železo, jetrno olje, bromkali, jodkali, rabarbar, dvojno ogljenokisla soda, magnezija itd. po najnižji ceni. — Najznanosej **specialitete farmacije in parfemerije, francoske, angleške, ameriške, nemške, švicarske in avstrijske** se pri nas vedno dobivajo.

Vse reči, ki spadajo v farmacijo, parfemerijo in k toaleti pariške razstave 1878, dobivajo se tu, in se cenilniki zastoj razpošiljajo.

Opozorujemo posebno na knjigo: „**Dr. Boll's Schönheits- und Gesundheitspflege**“ cena 30 kr.

Pivo od železa, boljše in zdravljše, nego vsi drugi sladni izdelki, krepi in redi zdrave, rekonvalescente in bolne. 50 kr.

Mi razpošiljamo ali pravi gotovini ali poštnemu povzetju in pri en-gros nakupu dajemo velike rabate.